

БАЙЛАНЫШТА БОЛОЛУ

5-ЧЫГАРЫЛЫШ, 2013-Ж. ИЮНЬ

“Кумтөрдүн” өлкөнүн экономикасындагы ролу баа жеткис, бирок “Кумтөр” республиканын жана региондун бюджетине баа жеткис салым кошуп жаткан Кыргызстандагы аракеттеги эң ири алтын ишканасы гана эмес, социалдык жоопкерчиликтүү компания да болуп саналат. .

Компаниянын которууларынан бюджеттик структуралардын иштөөчүлөрүнө – врачтарга жана мугалимдерге өз убагында эмгек акылар төлөнөт, пенсионерлер өз убагында пенсияларын алышат, Улуу Ата мекендик согуштун ардагерлерине айлык төлөмдөр жүргүзүлөт. “Кумтөр” компаниясы өлкөнүн бюджетине жана Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна бардык тиешелүү төлөмдөрдү дайыма жүргүзгөн. Өткөн жылы эле салыктар жана башка милдеттүү төлөмдөр түрүндө Кыргыз Республикасынын бюджетине 6 миллиард сомдон ашуун түшкөн. А Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондуна 2012-жылы компания 4,6 миллиондон ашуун которду.

Компаниянын кызматкерлери 2012-жылы эле Социалдык фондо 20 миллионго жакын доллар которушкан. Штаттык кызматкерлерден тышкары, кен ишканасында подряддык уюмдардын миңге жакын кызматкери эмгектенет.

Кен ишканасында керектелүүчү бардык азык-түлүк продуктыларынын 100 пайызы Кыргызстандан сатып алынат. Атугүл, компания дайыма жергиликтүү берүүчүлөрдү жана өндүрүүчүлөрдү колдоого аракеттенет – өткөн жылы “Кумтөрдүн” Кыргыз Республикасынын территориясындагы сатып алуулары 54 миллиондой АКШ долларын түзгөн. Бул каражаттар ата мекендик ишканаларга түшкөн.

Премьер-министр Жантөрө Сатыбалдиев басма сөзгө интервьюсунда белгилегендей: “Иштамберди, Соп жээк Талды-Булак, Бозымчак кендерин иштетүү жылдын аягында башталат, бирок алар “Кумтөрдөн” түшкөн кирешелердин 70 пайызын гана жабышат”. Альтернативдүү ишканалар Кыргызстанда жок , мына ошондуктан “Кумтөрдүн” үзгүлтүксүз иштेशи бүтүндөй өлкөнүн кызыкчылыктары үчүн керек!

	2012-ж.	1994 – 2012-жж
Салык, бажы ж.б. милдеттүү төлөмдөр	103,194	627,453
Кыргыз Республикасынын Соцфондуна төлөмдөр	19,886	92,362
Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондуна внос	4,638	27,674
Лицензиялар жана уруксат берүүлөр үчүн акы төлөөлөр	0,259	2,279
Экологиялык төлөмдөр жана курчап турган чөйрөнү коргоо агенттигинин пайдасына которуулар	0,310	3,749
«Кыргызалтын» ААКсынын пайдасына төлөмдөр	-	11,421
Аффинаж үчүн акы төлөө	1,884	36,081
«Центерранын» акцияларын сатып өткөрүүдөн түшкөн каражат	-	86,000
Дивиденддер	5,836	50,249
Кыргыз Республикасындагы сатып алуулар: - берүүлөр жана кызматтар	54,178	537,014
- азык-түлүк продуктылары	5,278	46,471
КРнын инфраструктурасына тиешелүү төлөмдөр: - электр энергиясы	10,941	119,340
- кен ишканасынан тышкары жолдорду жакшыртуу жана тейлөө	1,530	35,333
- «Тамга-Кумтөр» ЭБЛ	-	41,612
КОКтун кызматкерлеринин таза эмгек акысы	66,575	378,652
Санатордук дарылануу	0,136	0,744
Билим берүүнү колдоо, стипендиялар жана окутуулар	0,074	3,839
Демөөрчүлүк жардам жана туруктуу өнүктүрүү долбоорлору	2,921	14,992
Өкмөткө социалдык долбоорлорду жүзөгө ашыруу үчүн жардам	21,000	31,000
Жергиликтүү жамааттарга төлөмдөр боюнча макулдашуу	-	4,400
Жалпысынан	298,641	2 150,664

Жолду жабууну уюштургандардын талаптарына жооп
Кумтөр Кыргызстанда эң ири ишкана жана жана салык төлөөчү болгондугуна карабастан, бүгүн ага карата күтүүлөр алардын кесепеттери, ошондой эле жүзөгө ашырылуусу көз карашынан салмактанылган болуусу зарыл. 1994-жылы өзү түзүлгөн күндөн баштап «Кыргызалтын» ААКсына гонорарларды жана төлөп берүүлөрдү, жергиликтүү сатып алууларды жана башка ар кандай төлөп берүүлөрдү же төлөмдөрдү, ошондой эле Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондуна 27,6 миллион АКШ долларын эсепке албаганда да, Кумтөр киреше салыгы, Соцфондого которуулар, минералдык базаны жаңыртууга салык, бажы төлөмдөрү жана жыйымдар, дивиденддерди төлөп берүүлөр жана КРнын бюджетине башка милдеттүү төлөмдөр түрүндө 1,2 миллиард АКШ долларын төлөдү. Бул мугалимдердин, дарыгерлердин, кичи медперсоналдын, милиция кызматкерлеринин эмгек акыларын финансылгоого, бүтүндөй өлкө боюнча жолдордун курулушун жана реконструкциясын жана башка инфраструктураны финансылгоого да мүмкүндүк берди. Бирок, мүмкүнчүлүктөрүнө карабастан, Кумтөр өлкөдөгү бардык проблемаларды өзүнүн эсебинен чече албайт.

Өлкөнүн бюджетине төлөнүүчү салыктарга кошумча Кумтөр өзүнүн бюджетинен жергиликтүү жамааттарга түз инвестицияларды жүзөгө ашырат, мында бул муктаждыктарга сумма 2009-жылдагы 781 000 АКШ долларынан 2013-жылга пландаштырылган 6 миллион АКШ долларына чейин өскөн. Жергиликтүү жамааттарга түз жардамга багытталган төлөп берүүлөрдүн жалпы суммасы 12,388 миллион АКШ долларын түзөт (2013-жылга сумманы кошо алганда). «Центерра Голд» корпорациясы стратегиялык инвестициялык фонду да финансылоодо, ал 2011-жылдан бери Кыргызстанда мектептердин ремонтун жана микрокредиттик агенттикти түзүүгө 32 миллион АКШ долларын бөлдү.

Кумтөр тараптан Кыргызстандын экономикасына эң чоң салым жергиликтүү продукцияны жана кызматтарды сатып алууга негизделет. Бул Кумтөр өзгөчө аракеттерди сатып алууга чейрө жана иштеген жылдары биздин жергиликтүү сатып алууларга жалпы суммабыз дайыма көбөйүүдө. Бизден бул талап кылынбаса да, биз узак мөөнөттүү өнөктөштүк мамилелерди куруу максатында аларга кызматтардын сапатын жана бизнес-процесстерди жакшыртууга жардам берүү үчүн жергиликтүү берүүчүлөр менен тыгыз иштешибиз. Бул программа өтө ийгиликтүү жана азыркы учурда биз менен 566 жергиликтүү товарларды жана кызматтарды берүүчүлөр иштешет

Акыркы 3 жылда эле Кумтөр жергиликтүү берүүчүлөр аркылуу Кыргызстандын экономикасына 153 миллион АКШ доллары суммасында кошумча берди. Кумтөр жергиликтүү рынокто акча жумшаганда бул иш орундарын түзөт жана КРнын Өкмөтүнө кошумча салык төлөмдөрүн берет. Мына ошентип, мунун натыйжасында Кумтөрдүн бүтүндөй Кыргызстан боюнча позитивдүү таасир этүүсү көбөйүү натыйжасына ээ.

ЭМИ ЖАРЫК ДАЙЫМА БОЛОТ!

«Кумтөр» компаниясы Каракол областтык ооруканасына үзгүлтүксүз энергия жабдууну камсыз кылуу үчүн пайдаланууга генератор берди. Аппараттын кубаттуулугу – 168 кВт. Апрельдин башталышында “Кумтөр” кен ишканасынын адистери приборду хирургиялык жана реанимациялык бөлүмдөрдүн энергия менен жабдуусунун жалпы системасына кошууга жардам беришти жана персоналга аны кантип пайдаланууну үйрөтүштү. Эми ооруканада электр энергиясын капилет өчүрүүдө врачтар ишенген нерсе бар – генератор саналуу секундларда автоматтык түрдө иштеп калат. .

СУУ ПРОБЛЕМАСЫ ЧЕЧИЛДИ!

“Кумтөр” компаниясы Ысык-Көл областынын Тоң районундагы Тоң жана Көк-Сай айылдарына күн батарейкаларын орнотту, аны менен 1 000ден ашуун жергиликтүү жашоочулар үчүн ичүүчү сууга туруктуу жеткиликтүүлүгү камсыз кылынды. Фотоэлектр панелдеринде күн энергиясы электр энергиясына кайра түзүлөт жана жер астындагы скважиналардан айылдарга суу берүүчү насостордун ишин камсыз кылат. Эгерде мурда айылдыктар сууну суткасына бир сааттан алышса, эми жабдуунун жардамы менен суу күнү-түнү берилет. Жогорку натыйжалуу күн батареялары күн ачыкта да, күн бүркөктө да иштешет. Алар энергияны топтоого жана суу менен жабдууну түнкүсүн да колдоп турууга жөндөмдүү.

Күн насосу дээрлик тейлөөнү талап кылбайт жана 20 жыл иштөөгө эсептелген. Жалпысынан “Кумтөр” компаниясы Тоң айылынын Мыс өрөөнүндө 8 панелдүү күн батареясын орнотууга 529 миң сом жана Көк-Сай айылы үчүн 16 панелдүү батареяга 857 миң бөлдү. Алдынкы технологияларга инвестициялар айылдыктардын жашоо сапатын гана жакшыртпастан, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын бюджеттерине электр энергиясына акы төлөөдө олуттуу каражаттарды үнөмдөөгө да мүмкүнчүлүк берет.

БИШКЕКТЕГИ ОФИС
720031
Бишкек ш., Ибраимов көч. № 24
Кабылдама: 996 (312) 90-07-07

КАРАКОЛДОГУ РЕГИОНАЛДЫК ОФИС
Каракол ш., Первомайская көч. 61
Тел.: 03922 5-77-99

БАРСКООН маалымат борбору
0775 979 760

БАЛЫКЧЫ маалымат борбору
0312 90-07-39 кош. 5124
БӨКӨНБАЕВ маалымат борбору - 0779 055 778

2009-ж. өзү негизделген күндөн 2012-ж. аягына чейин Кумтөр бул фондо 24,2 миллион АКШ долларын бөлдү, а 2013-ж. алгачкы 4 айында фондо 3,4 миллион АКШ доллары берилген, ал жалпысынан 27,6 миллион АКШ долларын түзөт.

Ысык-Көл областын өнүктүрүү фонду фонддун директору жетектеген жана областын губернаторунун контролу астында турган комитет аркылуу финансы каражаттарын берет. Ар бир райондун акими райондогу долбоорлорду жүзөгө ашырууга сунуштарды Байкоочу комитеттин кароосуна бере алат. Кумтөр Жети-Өгүз жана Тоң райондорундагы жана Балыкчы шаарындагы долбоорлорго veto коюу укугуна ээ. Биз Жети-Өгүз районунун жашоочулары коюп жаткан талаптардын көбүн Ысык-Көл областын өнүктүрүү фонду аркылуу чечүүгө болот деп эсептейбиз.

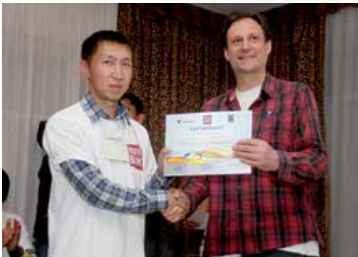
Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондунан пайда демөөрчүлүк жардамдарын берүүнү алкактарынан чыгып кетет. Мектептер, ооруканалар, поликлиникалар жана балдар бакчалары сыяктуу инфраструктура объектилерин курууда подряддык уюмдар пайдаланылат. Аны менен кошумча иш орундары түзүлөт. Курулуш башкагандан кийин мугалимдер, дарыгерлер, кичи медперсонал жана башка кесиптигилер үчүн кошумча иш орундары түзүлөт жана мунун баары Ысык-Көл областынын жашоочуларынын жашоо деңгээлин жогорулатуу менен катар эле туруктуу киреше берүүгө жана узак мөөнөттүү экономикалык пайдаларды берүүгө багытталган..

№ 1 ЖАНА № 2 ТАЛАПТАР: ООРУКАНАЛАРДЫ ЖАНА ПОЛИКЛИНИКАЛАРДЫ ФИНАНСЫЛОО ЖАНА ЖАБДУУЛАР МЕНЕН ЖАБДУУ
Кыргызстанда медициналык тейлөө Саламаттыкты сактоо министрлиги аркылуу жүзөгө ашырылат, ал мамлекеттик саясатты аныктайт жана бүтүндөй республика боюнча ар кандай медициналык мекемелердин тибин жана жайгашуу ордун кошо алганда, жарат медициналык тейлөө деңгээлин аныктоо үчүн жооп берет.

Учурдагы «Ден-соолук» 5 жылдык стратегиясы министрлик жана бул программага ылайык Кыргызстанда саламаттыкты сактоо секторун жарым-жартылай финансылашкан ар кандай эл аралык донор уюмдар менен макулдашылган.

Бул стратегия тейлөөнүн деңгээлин гана эсепке албастан, жабдууда иштөө үчүн квалификациялуу персоналды окутууга жана процедураларды натыйжалуу жана үнөмдүү ыкма менен аткарууга да кепилдик берет.

Өз тарабынан Кумтөр да ооруканаларга жардам көрсөтүү боюнча долбоорлорду колдойт жана жакында Каракол областтык ооруканасына интенсивдүү терапия бөлүмү үчүн

жүзөгө ашырууга билдирмелерди карамакчы жана чакан гранттарды бөлүштүрмөкчү, алардын суммасы 2 миң доллардан ашпоого тийиш.

Эми 14 жаштан 28 жашка чейинки кырдан ашуун көлдүктөр “Жаштар банктары” системасында иштөөгө киришүүгө даяр, алар Ысык-Көл областынын алты калктуу пунктунда: Каракол жана Балыкчы шаарларында, Бөкөнбаев, Тамга, Түп жана Кызыл-Суу айылдарында түзүлмөкчү.

«КУМТӨР» КОМПАНИЯСЫ ЫСЫК-КӨЛ ОБЛАСТЫНДА МИКРОКРЕДИТТӨӨНҮ ӨНҮКТҮРҮҮҮҮҮҮҮҮ 1 МИЛЛИОН ДОЛЛАР БӨЛҮП АТАТ

«Кумтөр» компаниясы “Жети-Өгүз”, “Тоң-Финанс” жана “Балыкчы-Финанс” микрокредиттик агенттиктерине Ысык-Көл областынын калкын микрокредиттөө программасын колдоого 500 миң АКШ долларын которду, дагы 500 миң АКШ доллары ушул жылдын июль айында бөлүнмөкчү.

Ысык-Көл областын социалдык-экономикалык өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүүнүн маанилүүлүгүн түшүнүү менен “Кумтөр” компаниясы 2006-жылдан бери Ысык-Көл областында микрокредиттөө программасын жүзөгө ашырып келет. Компаниянын колдоосу менен үч микрокредиттик агенттик түзүлгөн, алар кредиттерди эң жакшы шарттарда – Кыргызстандагы эң төмөнкү үстөк пайыздык шарттарда берүүдө, ал 10%дон 12%га чейин. Ушундан улам Жети-Өгүз жана Тоң райондорунун, ошондой эле Балыкчы шаарынын жашоочулары малчылыкты, фермердик чарбаларды, кичи жана орто бизнести өнүктүрүү үчүн финансылык каражаттарга жеткиликтүүлүк алышты. 2006-жылдан бери компания микрокредиттөө программасына 2 миллиондон ашуун АКШ долларын инвестициялады. Кошумча финансылоону эске алуу менен инвестициялардын жалпы көлөмү 2013-жылдын аягына карата 3 миллион 160 миң АКШ долларын түзмөкчү.

«Биз Ысык-Көл областынын калкы кредиттерге муктаждыкты тартып жатышканын билебиз, биздин региондо микрокредиттөөнү кошумча финансылык жөнүндө чечимибиз дал мына ушуну менен байланышкан. Адамдарга финансы каражаттарын жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу менен биз аларга өз бизнесин өнүктүрүү мүмкүнчүлүгүн беребиз, ал адамдардын бакубаттуулугун жогорулатууга, коомду туруктуу өнүктүрүүгө жана региондун экономикалык өсүшүнө өбөлгө түзөбүз», – деп белгиледи «Кумтөр Оперейтинг Компаниин» президенти Майкл Фишер.

генератор берди жана жакынкы мезгилде областтык төрөт үйүнүн ремонтунга жардам көрсөтмөкчү. Кумтөр 2011-ж. Барскоон айылындагы төрөт үйүнүн ремонтунга да катышкан.

Азыркы учурда Центерра Саламаттыкты сактоо министрлиги менен Кыргыз Республикасынын кардиологиялык борборуна финансылуу берүү боюнча иштеп жатат. Жети-Өгүз районунун жашоочулары бул демилгени жүзөгө ашыруудан түз пайда алмакчы.

№ 3 ЖАНА № 7 ТАЛАПТАР: СУУ

Жашоонун сапатына жана ишке орношуу мүмкүнчүлүктөрүнө келгенде суу өтө маанилүү фактор болуп саналаары айкын. Мисалы, ирригациялык суу айыл чарба өсүмдүктөрүн өстүрүшкөн жана аны менен өздөрүнө каражат табышкан адамдар үчүн зарыл.

Жакында Кумтөр Жети-Өгүз районунда (Липенка айылы) жалпы наркы 375 800 АКШ доллары болгон суу жана жерлерди реабилитациялоо боюнча биргелешкен долбоорду кошо финансылгоого катышты жана 200 000 АКШ долларын бөлдү.

Суу боюнча башка долбоорлорго да көңүл бурулууда, бирок, Ысык-Көл областын өнүктүрүү фонду бүтүндөй региондон бардык тиешелүү чыгымдары бар көп долбоорлорду алып жаткандыгына байланыштуу, ири масштабдуу инфраструктуралык долбоорлор гана аткарыла алат.

Приоритеттик чөйрө аныкталгандан кийин жөнөкөй адамдардан баштап райондордун акимдерине чейин жамааттардын өкүлдөрү менен жолугушуулардан жана аңгемелешүүлөрдөн кийин Кумтөр суу маселеси район үчүн кичи бизнести өнүктүрүү жана айыл чарба секторунун өсүшү сыяктуу өнүктүрүүнүн башка тармактарын колдоо максатында ага көңүл буруу керек болгон приоритеттүү болуп саналарын аныктады. Мына ушундан кийин Кумтөр Ысык-Көл областынын бир нече районунда кеңири масштабдуу суу долбоорлорун даярдоодо райондогу олуттуу проблемаларды (башкача айтканда, ичүүчү суу, ирригация үчүн суу, инфраструктуралык шарттардын бардыгын же жоктугун аныктоо ж.б.у.с.) так аныктоо үчүн маселени изилдей баштады.

Проблемалар жана өнөктөштөр аныкталгандан кийин бизге регионалдык комитетт приоритеттүү райондорду талкуулоо жана макулдашуу процедурасынан өтүү зарыл. Аракеттердин мындай планы маселенин масштабына жана татаалдыгына байланыштуу Ысык-Көл областын өнүктүрүү фонду жана Кумтөр тарабынан биргелешип финансылуусу менен киргизилмекчи.

Жамааттардын жана регионалдык комитеттердин системасынын ийгиликтүү өнүгүүсүнүн белгиси болуп бул

АЛДЫГА, ЖАШТАР!

Ысык-Көлдүн түштүк жээгинде “Борбордук Азиянын Евразия фонду” тарабынан жүзөгө ашырылып жаткан эки жылдык долбоордун – “Жаштар банкынын” катышуучулары – жаш активисттер үчүн тренинг аяктады.

Долбоордун катышуучуларын жаштар банкы идеясын негиздөөчүлөрдүн бири Вернон Рингланд окутту. Беш күн аралыгында балдар приоритеттерди туура коюу жана туура чечимдерди кабыл алууну окутуу. Окуудан өтүп жана туулган шаарларына жана айылдарына кайтуу менен жаштар жер-жерлерде комиссия сыяктууларды түзүшөт, а алар тигил же бул долбоорлорду

маселе аныкталып калгандыгы саналат. Регион боюнча конкреттүү долбоорлордун алкактарында таза ичүүчү суу жана ирригациялык система менен камсыздоо үчүн чаралар көрүлдү, ошондой эле бул талаптар алынганга чейин программаны кеңейтүү боюнча техникалык-экономикалык негидемелер да алынган.

№ 4, № 5 ЖАНА № 11 ТАЛАПТАР: БАЛДАР ҮЙЛӨРҮ, БАЛДАР БАКЧАЛАРЫ ЖАНА МЕКТЕПТЕР
Ысык-Көл областын өнүктүрүү фонду – бул региондо балдар үйлөрүнүн, балдар бакчаларынын жана мектептердин курулушун жана ремонттун финансылуу үчүн идеалдуу механизм. Жогоруда белгиленгендей, Кумтөр атайын социалдык инфраструктуранын ушул түрлөрү үчүн кирешеден 1%ды Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондуна которот. Кумтөр Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондунун долбоорлоруна көзөмөл комитетинин жактыруусуна биринчи даражада кароосу жана көңүл буруусу үчүн өз айыл өкмөтү же аким менен тыгыз кызматташууну каалаган жергиликтүү жашоочуларды колдоого даяр.

Кумтөр көп учурда балдар үйлөрүн, балдар бакчаларын жана мектептерди демөөрчүлүк жардамдарын берүү жөнүндө өтүнүчтөрдүн негизинде финансылайт. Буга эмерек, китептерди, музыкалык аспаптарды сатып алуу да, ремонт жана башка колдоо да кирет (караңыз: демөөрчүлүк жардамдын кеңири тизмесин).

№ 6 ТАЛАП: ЖОЛДОР
Кумтөр кен ишканасы өз ишинде алар аркылуу адамдарды жана зарыл товарларды ташууга байланыштуу жолдорго таянат. Биздин өндүрүштөн тышкары жолдор залпысынан экономиканы колдоо үчүн да зарыл: жергиликтүү жамааттарды колдоп турган туристтер, товарлар жана кызматтар үчүн, ошондой эле зарыл болгон учурда шашылыш жардамдын жетиши үчүн да.

Мурдагы макулдашуулар боюнча Кумтөр жол салыгы катарында 21 миллион АКШ долларын төлөп берген. 2009-жылы жол салыгы компания тарабынан бирдиктүү салык ставкасы боюнча төлөнүп жана жана жалпы төлөнүүчү салыктын бир бөлүгү болуп кала тургандыгы жөнүндө макулдашуу кабыл алынган.

Кен ишканасына алып баруучу технологиялык жол Кумтөрдүн жалпы жоопкерчилиги болуп саналат жана иш жүзүндө компания тарабынан курулган. Азыркы учурда жергиликтүү 12 жашоочу жолду техникалык колдоп туруу жана ага суу чачуу үчүн контракттык негизде ишке алынган. 1994-жылдан бери буга 35 миллион АКШ доллары жумшалган.

№ 8 ТАЛАП: ИШКЕ АЛУУ
Кумтөр байланыштарды жана ишке кабыл алуу процессин жакшыртуу үчүн жамааттардын лидерлери менен активдүү иштешет, бирок акыркы 2 жылда, кызматкерлердин олуттуу санын штатка алуу зарылчылыгы болгондо, өзгөчө активдүү иштеши. компания өздүк курамды толуктоонун мурдагы процедурасында аныкталган проблемаларды эске алды жана ал процедуралары тиешелүү түрдө өзгөрттү. Мындай өзгөртүүлөрдүн бири жамааттардын өкүлдөрүн арыздарды тандоого тартуу жана талапкерлер менен аңгемелешүүгө катыштыруу. Өкүлдөр тандоо процессин текшерүү үчүн байкоочулар катарында катышышат. кадрларды тандоонун таза жана ачык процедурасы боюнча оң үн кошуулар жана колдоо алынды.

2010-ж. баштап белгиленген жамааттардын саны 11ге чейин көбөйдү. алгачкы жолу тоң району киргизилди. Андан аркы территориялык бөлүштүрүү кызматкерлердин жамааттар боюнча өкүлчүлүгүн чагылдырып турат. Ишке алууда Кумтөр жети-өгүз районуна артыкчылык берет.

Кумтөрдүн 2 670 штаттык кызматкеринен 1 997си ысык-көлдөн жана анын 965и жети-өгүздөн (ысык-көл областынан жалпы сандын 48.3%)ы).

№ 9 ТАЛАП: МИКРОКРЕДИТТӨӨ
Микрокредиттөө компаниянын туруктуу өнүктүрүү программасынын негизи болуп саналат жана азыркы учурда жети-өгүз, тоң райондорунда жана балыкчы шаарында 3 микрокредиттик уюм иштөөдө.

«Жети-өгүз» микрокредиттик агенттиги кумтөр компаниясы менен кызматташуунун узак тарыхына ээ. 2006-жылы түзүлгөндө кумтөр тарабынан 68 миллион сом (1,56 миллион акш доллары) бөлүнгөн. Кредиттер жети-өгүз районунун жашоочуларына гана берилет. Кумтөр демөөрчү

болгон микрокредиттик уюмдардын үстөк пайыздык ставкалары өлкөдө эң төмөн жана айыл чарбасын колдоо жана кичи бизнести өнүктүрүү максаттарында иштелип чыккан.

2012-ж. кумтөр жаштар, эмгек жана ишке орноштуруу министрлигине караштуу «Ала-тоо Финанс» кредиттик уюмун уюштуруу үчүн 1 миллиард сом (21 миллион акш доллары) берген. бул каражаттар калктын социалдык аялуу катмарларына төмөн үстөк пайыздык ставкалар боюнча күрөөсүз кредиттерди берүүгө гана багытталууга тийиш болгон.

Кумтөр демөөрчү болгон бардык кредиттик схемалар төмөн үстөк пайыздык ставкалар менен иштеп жатышкандыктан мындай долбоорлордун туруктуулугу маселесин изилдөө өтө маанилүү. Кредиттик уюм каражаттары жок калбашы жана кредиттерди андан ары да берүү мүмкүнчүлүгүн сакташы үчүн үстөк пайыз ставкаларынын минималдуу деңгээли бар. Пайыздардын ставкалары минимум катарында инфляция деңгээлинен жогору болушу жана негизги административдик чыгымдарды жабууга тийиш, ансыз микрокредиттик уюмда болочок кардарлар үчүн кийинки кредиттерди берүү үчүн каражаттар калбайт жана уюм бир жолку инвестициялардан көз каранды болуп калат.

№ 10 ТАЛАП: КҮЙҮҮЧҮ МАЙ
2010-ж. революциядан кийин өлкө дизелдик отунга жетишсиздикти баштан кечирди жана фермерлер өз тракторлоруна май куя албай калышты. Компания бул кырдаалда жергиликтүү фермерлерге жардам берүү чечимин токтоосуз кабыл алды жана өз запастарынан өндүрүштүк муктаждыктар үчүн дизелдик отун бөлдү. Эерде компаниянын дизелдик отун бөлүү жөнүндө чечими болбосо, анда бүтүндөй сезон өтүп кетмек да, он миңдеген фермерлер негизги кирешесиз калышмак, бул социалдык катастрофага алып келмек.

Ошол кезден бери, дизелдик отундун кеңири жеткиликтүүлүгүнө карабастан, компания маанилүү жазгы

талаа иштери мезгилинде фермерлерге дизель отунун үзгүлтүксүз берилүү келет. Бул фермерлерге төмөн чыгым менен чоң кирешелерди алууга мүмкүндүк берет, себеби алардын чыгымдары азаят.

2010-ж. баштап кумтөр жети-өгүз районунун фермерлерине жеңилдетилген шарттарда 1 миллион литрден ашуун дизель отунун берди.

№ 11 ТАЛАП: СПОРТТУК ЗАЛДАР
Башка объектилер менен катар эле бир катар спорттук объектилер ысык-көл областын өнүктүрүү фонду аркылуу курулган жана ремонттолгон. Бир нече жыл аралыгында ири масштабдуу долбоорлордон тышкары, кумтөр ар кандай спорттук командаларды жана иш чараларды колдоп келет. компания тарабынан 2012 – 2013-жж. Көрсөтүлгөн демөөрчүлүк жардамдарынын тизмеси менен сиздер тиркегелген документтен тааныша аласыздар.

№ 13 ТАЛАП: ВЕТЕРИНАРДЫК КЫЗМАТТАР
Айыл чарба министрлигине караштуу ветеринардык кызмат үй малдарына тиешелүү саясат жана стратегия жана малдардын ооруп калуусун алдын-алуу ж.б. Тиешелүү чаралар үчүн жоопкерчилик тартат. Жеке менчик компания болуу менен кумтөр бул чөйрө үчүн да, жогоруда көрсөтүлгөн башка мамлекеттик чөйрөлөр үчүн да жоопкерчилик тарта албайт, анткени мыйзамга ылайык, Мамлекеттик кызматкерлерге эмгек акы төлөй албайт. Өлкөнүн бюджетине төлөнгөн салыктардан кыргызстандын өкмөтү ар кандай демилгелерге жана программаларга каражаттарды бөлүү чечимин кабыл алат.

Урматтоо менен,

Родни Ступарик
«Кумтөр Оперейтингс Компани» жакынын өндүрүш боюнча вице-президенти

ЖЕТИ-ӨГҮЗ ЖАНА ТОҢ РАЙОНДОРУНУН ЖАМААТТАРЫНЫН ПРОДУКЦИЯСЫ КЫРГЫЗСТАНДА ЖАНА ЧЕТ ӨЛКӨДӨ ИЙГИЛИКТҮҮ САТЫП ӨТКӨРҮЛҮҮДӨ

Биздин компания менен "Бир айыл – бир продукт" ассоциациясынын өткөн жылы башталган биргелешкен долбоору өзүнүн натыйжаларын көрсөтө баштады. Бул долбоордун алкактарында ассоциация тарабынан сатып алынган жаңы жабдуу ишин баштап жатышкан ишкерлерге вареньелерди, ширелерди жана джемдерди Каракол шаарындагы жаңы цехте бардык санитардык жана гигиеналык нормаларды сактоо менен өндүрүүгө жардам берет.

Түштүк жээктин иш баштап жатышкан ишкерлери вареньени салттуу мөмө-жемиштерден гана чыгаруунун үйрөнүшкөн жок. Сатып алуучулар арасында тобурчактардан жана каакымдан жасалган варенье да кеңири белгилүү болууда. Жети-Өгүз жана Тоң райондорундагы жамааттардын бардык продукциясы

Караколдогу изилдөөчүлүк дүкөнүндө жана Бишкек шаарындагы "Дайра" дүкөнүндө сатып өткөрүлөт. Ошол эле жерден Тоң районунун жамааттарынын бири тарабынан өндүрүлүүчү кийиз буюмдарды да сатып алууга болот, алар чет өлкөлөргө да ийгиликтүү экспорттоло баштаган.

2012-ЖЫЛДАРДАГЫ ЖЕТИ-ӨГҮЗ РАЙОНУНА ДЕМӨӨРЧҮЛҮК ЖАНА КАЙРЫМДУУЛУК ЖАРДАМДАРЫ:

- Тамга, Тосор, Барскоон, Кичи-Жаргылчак, Чоң-Жаргылчак айылдарынын ардагерлерин колдоонун алкактарында согуштун ардагерлерине ай сайын төлөмдөр
- Чоң-Жаргылчак айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Кичи-Жаргылчак айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Барскоон айылындагы Диагностикалык медициналык борбор, келишимге ылайык
- Барскоон айыл өкмөтүнө грек-рим күрөшү боюнча балдар командасынын Ош шаарындагы мелдештерге катышуусуна транспорттук чыгымдарды жабууга
- Ысык-Көл жогорку чыңалуудагы тармактар ишканасына, Тамга подстанциясы
- Тамга айылындагы «Кызгалдак» бий ансамблине видеокамера сатып алууга
- Барскоон айылдык кеңешине Жеңиш күнүнө арналган спорттук иш чаралар үчүн спорттук инвентарь сатып алууга
- Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына Жеңиш күнүнүн алдында ардагерлерге белектерди сатып алууга
- Барскоон капчыгайын тазалоо боюнча экологиялык долбоордун алкактарында
- Тосор айылындагы «Хидаят» спорт клубуна дзюдо боюнча экинчи эл аралык турнирди өткөрүүгө
- Барскоон айылындагы «Кумтөр Эл Айкын» коомдук фондуна Жеңиш күнүнүн алдында ардагерлерге белектерди сатып алууга
- Кызыл-Суу айылындагы "Айыл жашоосу" коомдук фондуна Балдарды коргоонун эл аралык күнүнө карата иш чара өткөрүүгө
- Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына "Ынтымак, биримдик жана маданият" фестивалын өткөрүүгө
- Дархан айыл өкмөтүнө күрөш боюнча республикалык турнирди өткөрүүгө
- Тамга балдар бакчасына Балдарды коргоонун эл аралык күнүн майрамдоого
- Тосор айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Тамга айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- «Сарычат» коомдук бирикмесине Тамга, Тосор, Барскоон, Кичи-Жаргылчак, Чоң-Жаргылчак айылдарынан аз камсыз болгон үй-бүлөлөрдүн балдары үчүн экологиялык лагер өткөрүүгө
- Барскоон айылдык ооруканасына имараттын ремонтунга
- Тамга айылындагы «Жети-Өгүз» микрокредиттик агенттигине Жети-Өгүз районунун жашоочуларын микрокредиттөө максатында
- «Фауна жана Флора Интернешнл» жаратылышты коргоо уюму менен Сарычат-Эрташ коругунун биологиялык ар түрдүүлүгүн сактоо боюнча биргелешкен долбоорго
- Жети-Өгүз районунун (Тамга, Тосор, Барскоон, Кичи-Жаргылчак, Чоң-Жаргылчак, Ак-Шыйрак) мектептери жана балдар бакчалары үчүн жаңы жылдык белектерди сатып алууга
- Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына аз камсыз болгон үй-бүлөлөрдүн балдары үчүн жаңы жылдык белектерди сатып алууга

КОШУМЧА:

Долбоордун жалпы наркы **300 000 АКШ долларын** түздү. Жети-Өгүз районунда Балтабай, Жети-Өгүз, Боз-Бешик, Кызыл-Суу, Чоң Кызыл-Суу, Саруу, Дархан, Барскоон, Ак-Терек айылдарынан алардын ишмердүүлүгүнүн негизги түрү джемдерди, сокторду жана бал өндүрүү, кийиз продукциясы, мөмөлөрдү кургатуу ж.б. болгон 21 жамаат бул долбоорго тартылган.

Барскоон, Тамга жана Тосор айылдарында үч АТС орнотуу боюнча «Кыргызтелеком» ААКсы менен биргелешкен долбоор. 3 айылдын жашоочулары эми телефон байланышынын салттуу кызматтарына гана жеткиликтүүлүккө ээ болушпастан, Интернет тармагына жеткиликтүүлүк жана сан-ариптик телевидениеге кошулуу мүмкүнчүлүгүнө да ээ. Кумтөр заманбап жабдуу (сан-ариптик автоматтык телефон станцияларын) сатып берди. Жабдуунун жалпы наркы – **75 000 АКШ доллары**.

Региондо күйүүчү-майлоочу материалдардын жетишсиздигине байланыштуу компания райондун фермерлерине литрин 33 сомдон арзандатылган баада 241 370 литр дизель отунун берүүнү чечти. Бардык салыктар компаниянын өзү тараптан алдын-ала төлөнгөн. Жети-Өгүз районуна бөлүнгөн дизелдик отун үчүн компания тарабынан кошумча төлөө **1 399 938 сомду түзгөн**.

Мындан тышкары, компания Сөөк – Ак-Шыйрак жолунун ремонт иштери үчүн Ак-Шыйрак айыл өкмөтүнө 3 тонна дизель отунун бөлгөн. Барскоон балдар бакчасына көмүр, отун сактоо үчүн бир кырк тонналык контейнер жана балдар аянтчасын көркөтүүдү үчүн материалдар да берилген.

Кызыл-Суу балдар үйүнө эки машина отун берилген.

Барскоон айыл өкмөтүнө райондун муктаждыктары үчүн үч машина отун берилген.

2013-ЖЫЛДАРДАГЫ ЖЕТИ-ӨГҮЗ РАЙОНУНА ДЕМӨӨРЧҮЛҮК ЖАНА КАЙРЫМДУУЛУК ЖАРДАМДАРЫ

- Тамга, Тосор, Барскоон, Кичи-Жаргылчак, Чоң-Жаргылчак айылдарынын ардагерлерин колдоонун алкактарында согуштун ардагерлерине ар айлык төлөмдөр
- Тамга орто мектебине мектептин автобусун ремонттоого
- Тамга айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Тосор айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Барскоон айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Барскоондогу Кендибаев атындагы мектеп китепканасына гезиттерге жазылууга
- «Карек» КБсына тигүү цехин жана чач тарачты уюштурууга
- Тосор айылындагы «Хидаят» спорт клубуна спорттук форма жана инвентарь сатып алууга
- Тамга айылындагы музыкалык мектепке музыкалык аспаптарды жана жабдууларды, парталарды жана жылкыны сатып алууга
- Кызыл-Суу айылындагы «Нур-Тем» калкты өнүктүрүү жана билим берүү борборуна проект сатып алууга
- Тамга айылындагы балдар бакчасына керебеттерди, стол, компьютер жана принтер сатып алууга
- Жети-Өгүз районунун жаштар комитетине райондук паркты көркөтүүдөгү жана муз тебүүчү жайды түзүүгө (конькилер, скамейкалар, музыкалык жабдуу сатып алынды)
- Тосор айылдык китепканасына китептерди сатып алууга
- Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына Аялдардын эл аралык күнүнө карата белектерди сатып алууга
- Чоң-Жаргылчак айылдык китепканасына гезиттерге жазылууга
- Тамга айылындагы "Жети-Өгүз" микрокредиттик агенттигине Жети-Өгүз районунун жашоочуларын микрокредиттөө максаты үчүн
- Кызыл-Суу айылындагы «Наристе» балдар бакчасына эки ярустуу керебеттерди сатып алууга
- Тамга айылындагы «Кызгалдак» бий ансамблине бий костюмдарын тигүүгө
- Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына Жеңиш күнүн майрамдоого
- Жети-Өгүз районунун Ооган согушунун ардагерлер союзуна эмерек (жыйындар үчүн стол, офис столдору – 2 даана, китеп шкафы – 2 даана, тумбочка – 2 даана, файл-кабинет, жол килемче) берилди
- Тосор айылындагы «Хидаят» спорт клубуна еспүрүмдөр арасында дзюдо боюнча эл аралык турнирди өткөрүүгө

Жалпысынан:
14 135 060 сом

КОШУМЧА:

Агробизнеси жабдуу жана өнүктүрүү кыргыз долбоору менен биргелешкен долбоор (KAED), USAID тарабынан финансыланган, Ак-Дөбө жана Липенка айыл өкмөттөрүндөгү жалпы аянты 2 000 га болгон эки жер участкагуну реабилитациялоо боюнча. Долбоордун негизги максаты – топурактын асылдуулугун жана ирригациялык системаны калыбына келтирүү жолу менен айыл чарба жерлеринин деградациялануу процессин токтотуу. Ак-Дөбө айыл өкмөтүндө 2013-жылдын сентябрына карата, а Липенка айыл өкмөтүндө 2013-жылдын ноябрына карата иштерди аяктоо пландаштырылууда. Кумтөрдүн салымы – **200 000 АКШ доллары**.

Андан тышкары, Ысык-Көл областында теплицаарды түзүү боюнча 3 жылдык долбоор жүзөгө ашырылмакчы. Долбоордун жалпы наркы **325 000 АКШ доллары**. Барскоон айылында кесиптик лицейдин базасында бир теплица түзүү боюнча чечим кабыл алынып калды.

Борбордук Азиядагы Евразия фонду (ФЕЦА) менен бирге «Жаштар банктарын» түзүү боюнча эки жылдык долбоор

«Жаштар банкы» – бул акчалардын банкы эмес, а жаш адамдардын идеяларынын банкы. Алар жамааттарды өнүктүрүү боюнча демилгелерди иштеп чыгууга жана башкарууга тартылат. 8-10 адамдан турган ар бир «Жаштар банкы» чакан гранттарды берүү боюнча жергиликтүү комитет катарында аракеттенет. Бүгүнкү күндө 6 «Жаштар банкы» түзүлдү, алардын экөөсү Жети-Өгүз районунда Кызыл-Суу жана Тамга айылдарында. ФЕЦА гранттарды берүү боюнча комитеттердин бардык мүчөлөрүнө тренингди ийгиликтүү өткөрдү. Кумтөр төлөгөн долбоордун жалпы наркы **300 000 АКШ доллары**, ар бир банкта **50 000 АКШ доллары**.

Мындан тышкары, Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясына жазгы талаа иштери үчүн 3 тонна иштетилген май бөлүнгөн.

Жети-Өгүз РИИБсына Сары-Мойнок постундагы натыйжалуу ишти камсыз кылуу үчүн "Нива" автомашинасы берилди.

Мурдагы жылдардагыдай эле, 2013-жылы компания райондун фермерлерине литри 34,5 сомдон жеңилдетилген баада 287 520 литр дизелдик отун берүү чечимин кабыл алды. Бардык салыктар компания тарабынан алдын-ала төлөнгөн. Бүгүнкү күндө Жети-Өгүз райондук мамлекеттик администрациясы 180 139 литрди алган. Жети-Өгүз району алган дизелдик отун үчүн компания тарабынан кошумча төлөө **540 964 сомду түздү**.

Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондусунун бюджетинен Жети-Өгүз районуна финансылык жардам бүгүнкү күнгө карата

Жалпысынан:
26 688 360 сом

Ысык-Көл областын өнүктүрүү фондусунун бюджетинен Жети-Өгүз районуна финансылык жардам

76 825 183 сом

15 431 067 сом